

Budgettaire vooruitzichten 2018-2023 van de gefedereerde entiteiten

April 2018

Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

e-mail: contact@plan.be
<http://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut die beleidsrelevante studies en vooruitzichten maakt over economische, socio-economische en milieuvraagstukken. Daarnaast bestudeert het de integratie van die vraagstukken in een context van duurzame ontwikkeling. Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen.

De werkzaamheden van het FPB worden steeds gekenmerkt door een onafhankelijke benadering, transparantie en aandacht voor het algemeen welzijn. De kwaliteit van de gegevens, een wetenschappelijke methodologie en de empirische geldigheid van de analyses staan daarbij centraal. Tot slot zorgt het FPB voor een ruime verspreiding van de resultaten van zijn werkzaamheden en draagt zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Philippe Donnay

Federaal Planbureau

Kunstlaan 47-49, 1000 Brussel

tel.: +32-2-5077311

fax: +32-2-5077373

e-mail: contact@plan.be<http://www.plan.be>

Budgettaire vooruitzichten 2018-2023 van de gefedereerde entiteiten

April 2018

Abstract - In de versie van maart 2018 van de 'Economische vooruitzichten 2018-2023' wordt een projectie van het vorderingensaldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten voorgesteld. Dit rapport geeft een opsplitsing van dat vorderingensaldo, waarbij enkel de saldi van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kort worden belicht. De cijfers in dit rapport zullen worden geactualiseerd bij de publicatie van de 'Economische vooruitzichten 2018-2023' in juni 2018 en bij de 'Regionale economische vooruitzichten 2018-2023' in juli 2018.

Jel Classification - E17, H68, H70

Keywords - Regionale overheidsfinanciën, Vlaamse Gemeenschap, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inhoudstafel

1. Inleiding	1
2. Algemeen.....	2
3. Vlaamse Gemeenschap	3
4. Brussels Hoofdstedelijk Gewest	5
5. Waals Gewest	7
6. Franse Gemeenschap	9
7. Resultaten.....	10

Lijst van tabellen

Tabel 1	Vorderingensaldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	10
Tabel 2	Ontvangsten, uitgaven en vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	11

1. Inleiding

De versie van maart 2018 van de economische middellangetermijnvooruitzichten van het FPB¹ presenteert onder meer de hypothesen met betrekking tot de overheidsfinanciën en de projecties van de begrotingssaldi voor elk van de vier deelsectoren van de gezamenlijke overheid (federale overheid, gemeenschappen en gewesten, lagere overheid en sociale zekerheid). Hoewel de methodologie en bepaalde hypothesen gemeenschappelijk zijn voor alle gefedereerde entiteiten, worden per gemeenschap en gewest specifieke hypothesen gesteld wanneer dat nodig is. Deze publicatie vergelijkt de evolutie van het begrotingssaldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten zoals die wordt voorgesteld in de bovenvermelde publicatie en die van elk van de individuele gefedereerde entiteiten die een voldoende groot aandeel hebben in de begroting om een stempel te drukken op de evolutie van het geheel, d.w.z. de Vlaamse Gemeenschap (waaronder het Vlaams Gewest), het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die vier entiteiten vertegenwoordigen immers ongeveer 95 % van de ontvangsten en uitgaven van het geheel van de gemeenschappen en gewesten.

Deze publicatie omvat een inleidend deel over de gemeenschappelijke hypothesen en de basismethodologie die is toegepast om die projecties op te stellen, gevolgd door vier delen die elk in het teken staan van één van de vier bovenvermelde gefedereerde entiteiten en tot slot een samenvatting. De delen met betrekking tot de gefedereerde entiteiten bevatten de specifieke hypothesen (die grotendeels in extenso zijn overgenomen van de tekst van de 'Economische vooruitzichten 2018-2023' – versie van maart 2018) en de projectie van het begrotingssaldo die kort wordt besproken.

De cijfers in dit rapport worden geactualiseerd bij de publicatie van de 'Economische vooruitzichten 2018-2023' van juni 2018 en bij de 'Regionale economische vooruitzichten' van juli 2018.

¹ FEDERAAL PLANBUREAU (2018), *Economische vooruitzichten 2018-2023 – versie van maart 2018*.

2. Algemeen

De ontvangsten en uitgaven van de vier entiteiten zijn voor 2017 gebaseerd op de voorlopige realisaties van 2017, rekening houdend met de consolidatieperimeter en de gekende ESR-correcties. Voor 2018 houdt de projectie rekening met de initiële begrotingen 2018 en hun meest recente economische hergroeperingen.

De evolutie van de uitgaven op middellange termijn (vanaf 2019) is a priori gebaseerd op een hypothese van ongewijzigd beleid, wat zich per entiteit vertaalt in het doortrekken van de geobserveerde trends van de recentste begrotingen, en houdt indien beschikbaar rekening met de meerjarenramingen die werden opgesteld door de verschillende entiteiten. Die trends worden aangevuld met de maatregelen die elk van de entiteiten hebben genomen (zie delen 3 tot 6 hieronder), voor zover die zijn bevestigd, werkelijk beslist en precies zijn, rekening houdend met de beschikbare informatie op 14 maart 2018.

Wat betreft de personeelsuitgaven, vertaalt de hypothese van ongewijzigd beleid zich, naast de maatregelen (zie delen 3 tot 6 hieronder), door een scenario van een stabiele omkaderingsgraad in het onderwijs (de werkgelegenheid evolueert dus volgens de schoolgaande bevolking) en door een constante werkgelegenheid in voltijdse equivalenten in de administratie. De projectie houdt voor de personeelsuitgaven vanaf 2021² rekening met de responsabiliseringsbijdragen die aan de sociale zekerheid worden betaald voor de pensioenen van hun statutair personeel. Bovendien integreert de projectie een aparte loondrift voor onderwijs en administratie en de loonherwaarderingen die zijn toegekend in het kader van de reeds ondertekende sectorale akkoorden.

Wat de ontvangsten betreft, wordt de hypothese van ongewijzigd beleid toegepast, waarbij wordt verondersteld dat de wetgeving ongewijzigd blijft. De projectie houdt onder meer rekening met het feit dat de regionale autonomiefactor op de personenbelasting en het bedrag van de geregionaliseerde fiscale uitgaven tijdens de overgangperiode werden overschat, waardoor de overdrachten aan de gewesten in 2018 met 1,6 miljard euro of 0,36 % van het bbp dalen.

Wat betreft de dienstencheques zijn de toegekende loonsubsidies en fiscale uitgaven in 2017 gebaseerd op het volume terugbetaalde dienstencheques in elk gewest. Vanaf 2018 bepaalt de groeivoet van de consumptie van huishoudelijke diensten – in elk gewest bij hypothese gelijk aan de nationale groeivoet – het aantal gepresteerde uren. De relatieve prijs van dienstencheques t.o.v. zwartwerk voor de consument, na verrekening van het fiscaal voordeel, en een trend bepalen in elk gewest het aandeel van de dienstencheques in de regionale arbeidsvolumes.

² Tot 2020 worden de responsabiliseringsbijdragen voor pensioenen in mindering gebracht op de dotaties van de BFW.

3. Vlaamse Gemeenschap³

- Op *fiscaal* vlak houdt de projectie rekening met de volgende elementen:
 - Een aanzienlijke versnelling van het inkohieringstempo voor de personenbelasting in 2017;
 - Fiscale regularisatie: voor 2018 is het bedrag gelijk aan het bedrag dat in de initiële begroting van 2018 is opgenomen en gebaseerd op de meerjarenraming voor de latere jaren.
 - De vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de verhoogde energieheffing (aanschaffing die leidt tot 384 miljoen euro minderontvangsten) en de vernieuwde energieheffing vanaf 2018 (die 73 miljoen euro bedraagt in 2018 en 114 miljoen euro op kruissnelheid)⁴;
 - De verhoging van de ontvangsten uit de onroerende voorheffing met 100 miljoen euro (eenzelfde daling van de provinciale opcentiemen) vanaf 2018 in het kader van de afslanking van de Vlaamse provincies en gedeeltelijke overname van provinciale bevoegdheden;
 - De hervorming van de Vlaamse erfbelasting (minderontvangst van 98 miljoen euro in 2019, 118 miljoen euro op kruissnelheid);
 - Er werd echter nog geen rekening gehouden met een eventuele impact van het nieuwe systeem van registratierechten, waarbij de registratierechten worden vastgelegd op 7 %, met een compensatie voor kleine woningen en voor wie een ingrijpende renovatie plant.
- Wat betreft de *personeelsuitgaven* houdt de projectie rekening met de maatregelen om het personeel te verminderen in de administratie tot 2019, de overheveling van het FAMIFED-personeel in 2019 (van de sociale zekerheid naar de Vlaamse Gemeenschap) en een gemiddelde jaarlijkse groei van de schoolgaande bevolking van 0,7 % over de periode 2018-2023. De loonherwaarderingen in het kader van de reeds afgesloten of nog af te sluiten sectorale akkoorden na 14 maart (het sectorale akkoord voor het onderwijs werd op 23 maart 2018 ondertekend) worden niet verrekend.
- Voor de *sociale uitgaven* houdt de projectie rekening met de verhoging van het budget voor de gezinsbijslagen in 2019 ten belope van het bedrag dat voortvloeit uit het niet toepassen van de spilindexoverschrijding in 2015 en 2017. De projectie houdt bovendien rekening met de verhoging van het basisondersteuningsbudget in het domein van de Vlaamse Sociale Bescherming.
- Op het gebied van de *loonsubsidies* houdt de projectie rekening met de hervorming van het doelgroepenbeleid die is ingegaan vanaf het derde kwartaal van 2016 en met de bijbehorende overgangsmatregelen (tot 31 december 2018). Dat beleid zet geleidelijk meer in op doelgroepverminderingen voor oudere werknemers en jonge laaggeschoolden ten koste van andere doelgroepverminderingen en activeringsuitkeringen. De projectie houdt meer bepaald rekening met de volgende elementen:
 - De uitdoving van de ‘Tewerkstellingspremie 50+’ (recyclage van het budget naar de doelgroep ‘Ouderen’), de ‘Jongerenbonus non-profit’, een aantal doelgroepverminderingen (‘Herstructu-

³ Inclusief het Vlaams Gewest.

⁴ Er werden nieuwe initiatieven op het gebied van uitgaven in aanmerking genomen voor hetzelfde bedrag (bijvoorbeeld aankoop van groenestroomcertificaten en bouw van windparken).

- reringen', algemene categorie 'Langdurig werkzoekenden'), alle activeringen in het kader van 'Activa' en 'Doorstromingsprogramma' behalve die in het kader van de 'Sine's';
- De onmiddellijke afschaffing van de doelgroepvermindering 'Gesubsidieerde contractuelen PPO' (2017) en de uitdoving van de doelgroepvermindering 'Gesubsidieerde contractuelen RSZ' en 'Artikel 60';
 - De geleidelijke versterking van de doelgroepvermindering 'Ouderen' en de inkanteling van de doelgroep 'Jongeren' in een nieuwe doelgroepvermindering 'Laaggeschoolde jongeren';
 - De verhoogde vrijstelling van doorstorting van de wettelijke werknemersbijdragen in de sector van de koopvaardij.
- Wat betreft de *investeringsuitgaven* houdt de projectie vanaf 2018 rekening met de investeringen in het kader van de Oosterweelverbinding volgens de ramingen van de Vlaamse overheid en het Rekenhof (76,4 miljoen euro in 2018 en ongeveer 550 miljoen euro op kruissnelheid). De investeringen voor de scholenbouw in het kader van 'Scholen van Morgen' (52 miljoen euro in 2018) en de inbreiding van dat programma (respectievelijk 48 miljoen euro en 41 miljoen euro aan bijkomende investeringen in 2020 en 2021 ten opzichte van 2018) zijn ook in rekening gebracht.
 - Wat de *ziekenhuisinfrastructuur* betreft, houdt de projectie voor 2018 rekening met de evolutie van de investeringsdotatie 'ziekenhuizen A1-A3', gecorrigeerd voor de uitgaven die reeds een ESR-impact hadden in het verleden, en met de uitgaven van het forfaitair systeem ('het instandhoudings- en strategisch forfait'). Op middellange termijn houdt de projectie rekening met de geplande toename van de uitgaven in de meerjarenraming 2018-2023 van de Vlaamse Gemeenschap die in november 2017 werd gepubliceerd.
 - Wat de *overdrachten aan de lagere overheid* betreft, integreert de projectie in 2018 de éénmalige schuldovername van Vlaamse gemeenten (96,7 miljoen euro) in het kader van het decreet van de Vrijwillige Samenvoeging van Gemeenten van 24 juni 2016. De projectie houdt ook rekening met de éénmalige overdracht aan de lagere overheid voor de aanleg van een rioleringsnetwerk (20 miljoen euro).
 - *Overige uitgaven*: de opstap in 2018 in het kader van de nieuwe renovatiepremie (30 miljoen euro), die in voege is vanaf 2017, is in rekening gebracht.
 - De *evolutie op middellange termijn* van de ontvangsten- en uitgavencategorieën, die niet endogeen bepaald worden, houdt rekening met de hypothesen van de Meerjarenraming 2018-2023 van de Vlaamse Gemeenschap (enkel indien voldoende duidelijk gespecificeerd). Zo integreert de projectie onder meer de ramingen voor de energieheffing, voor de kapitaaloverdracht van het Vlaams Gewest aan Nederland in het kader van de aanleg van de Sluis Terneuzen, voor de uitgaven voor ziekenhuisinfrastructuur, voor de bouw van scholen, enz.

4. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- Op *fiscaal vlak* houdt de projectie rekening met de volgende elementen:
 - De maatregelen van het tweede luik van de fiscale hervorming. De maatregelen met een belangrijke impact vanaf 2018 zijn:
 - De opheffing van de woonbonus;
 - De algemene verlaging van 0,5 % van de personenbelasting via een verlaging van de gewestelijke opcentiemen;
 - De Premie BeHome ter compensatie aan Brusselse eigenaars voor de verhoging van de onroerende voorheffing (24 miljoen euro).
 - Een relatief stabiel inkohieringstempo voor de personenbelasting in 2017.
 - De verrekening van de fiscale regularisatie is gebaseerd op de initiële begroting van 2018 en op de overeenkomstige ontvangsten van de federale overheid.
- *Personeelsuitgaven*: de projectie houdt rekening met de loonherwaarderingen in het kader van het sectoraal akkoord van november 2015, waarvan de modaliteiten werden goedgekeurd in september 2017, namelijk een verhoging van het minimumloon van de Brusselse ambtenaren (afschaffing van niveau E en verlenging van de loopbaan door trappen toe te voegen in eenzelfde weddeschaal). De oprichting van het Agentschap Fiscaliteit (dat instaat voor de inning van de onroerende voorheffing, de doorstorting van hotelbelasting en de betaling van premies) die leidt tot bijkomende personeelskosten (50 agenten die overgenomen worden van de FOD Financiën) en werkings- en investeringskosten (30 miljoen euro).
- Op het niveau van de *investeringsuitgaven* integreert de projectie voor de jaren 2018 tot en met 2023 de uitgaven voor grote investeringsprojecten zoals de renovatie van tunnels (31 miljoen euro per jaar), de investeringen in de veiligheid in wegtunnels en viaducten (41 miljoen euro per jaar), de ombouw en uitbreiding van metro en pré-metro (150 miljoen euro per jaar) en de overige investeringen in veiligheid (53 miljoen euro per jaar, voor o.a. de bouw van een crisiscentrum). Er is voor het jaar 2018 ook rekening gehouden met de grondaankoop in het kader van het project Mediapark (10 miljoen euro) en de naar 2018 uitgestelde verkoop van het Actiris- en het CCN-gebouw (75 miljoen euro).
- Wat de overdrachten *aan de lagere overheid* betreft, wordt rekening gehouden met de extra ondersteuning voor sociaal huisvestingsbeleid en wijkrevitalisatie (130 miljoen euro).
- Op het vlak van de *loonsubsidies* integreert de projectie de hervorming van het doelgroepenbeleid, ingegaan op 1 oktober 2017, rekening houdend met de overgangsmaatregelen voorzien tot eind 2018. De verenging van het toepassingsgebied van de doelgroepvermindering voor de ouderen vanaf het vierde kwartaal van 2016 wordt eveneens in rekening genomen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in principe ook beslist om andere doelgroepverminderingen af te schaffen en te vervangen door activeringen en eventueel andere loonsubsidietechnieken ten gunste van langdurig werklozen en laaggeschoolden. Aangezien die heroriëntatie van de middelen niet gekwantificeerd werd, hebben we daar geen rekening mee gehouden en evolueren de doelgroepverminderingen volgens

dezelfde parameters als vóór de zesde staatshervorming. Die heroriëntatie betekent dat relatief meer middelen zullen ingezet worden voor dat deel van de publieke sector dat nu bediend wordt door het huidige artikel 60-programma en de programma's voor de gesubsidieerde contractuelen, en ook voor het non-profit- en het sociale profitgedeelte van de marktsector.

5. Waals Gewest

- Op *fiscaal vlak* houdt de projectie rekening met de volgende elementen:
 - Een lichte daling van het inkohieringstempo voor de personenbelasting in 2017.
 - De verschillende fiscale maatregelen in het kader van de initiële begroting van 2018 op het vlak van kijk- en luistergeld, registratierechten en successie- en schenkingsrechten.
 - Wat de woonbonus betreft, wordt de wooncheque in de ESR-boekhouding verrekend in de kapitaaloverdrachten aan de huishoudens, in tegenstelling tot de vroegere belastingverlaging die wordt verrekend als een negatieve ontvangst.
 - Wat de fiscale regularisatie betreft, baseert de projectie zich op de initiële begroting van 2018 en op de overeenkomstige ontvangsten van de federale overheid.
- *Personeelsuitgaven*: voor de administratie integreert de projectie van de werkgelegenheid de besliste besparingsmaatregelen tot 2019, de loonherwaarderings in het kader van het sectoraal akkoord van september 2016, namelijk een verhoging van het minimumloon van de Waalse ambtenaren (afschaffing van rang D4) en de overheveling van het FAMIFED-personeel in 2019 (van de sociale zekerheid naar het Waals Gewest).
- *Sociale uitgaven*: de projectie houdt rekening met de kinderbijslaghervorming⁵. Bij gebrek aan gegevens wordt de oprichting van een autonomieverzekering ('Assurance Autonomie') niet opgenomen in de projectie.
- *Investeringsuitgaven*: voor 2018 worden de in de initiële begroting van 2018 voorziene investeringsuitgaven in de projectie opgenomen. Op middellange termijn wordt verondersteld dat ze stabiel blijven in reële termen, rekening houdend met de niet-recurrerende factoren van 2018. Met de huidige beschikbare informatie was het niet mogelijk het Waalse investeringsplan op te nemen.
- *Ziekenhuisinfrastructuur*: vanaf 2018 veronderstelt de projectie dat de uitgaven overeenstemmen met het bedrag van de BFW-dotatie.
- De projectie neemt bepaalde (eventueel geactualiseerde) elementen op van de meerjarenprojectie in de algemene toelichting bij de begroting en in het rapport van het Rekenhof, in het bijzonder de uitgaven van bepaalde eenheden van de overheid (bv. CRAC, SOWAER, enz.).
- *Loonsubsidies*: de projectie houdt rekening met de hervorming van het doelgroepenbeleid die is ingegaan vanaf het derde kwartaal van 2017 (inclusief de overgangsregelingen die van toepassing zijn tot midden 2020) en die geleidelijk meer inzet op doelgroepverminderingen voor oudere werknemers en activeringsuitkeringen voor langdurig werklozen en jonge laaggeschoolden ten koste van de meeste andere doelgroepverminderingen. De ramingen zijn met name gebaseerd op de budgetten op kruissnelheid voor de nieuwe maatregelen of voor de versterking en/of hervorming van de oude maatregelen⁶.

⁵ Na het afsluiten van deze vooruitzichten heeft de Waalse regering beslist om de inwerkingtreding van het nieuwe kinderbijslagstelsel, die oorspronkelijk gepland was op 1 januari 2019, uit te stellen tot 1 januari 2020.

⁶ Waals Parlement, Document 698 (2016-2017) – n°1, *Projet de décret relatif aux aides à l'emploi à destination des groupes-cibles*, 16 december 2016, p.51.

We hielden meer bepaald rekening met:

- De uitdoving van een aantal doelgroepverminderingen ('Herstructureringen', 'Langdurig werkzoekenden', 'Mentors', 'Huisbedienden', 'Jonge werknemers');
- De vervanging van de activeringen in het kader van 'Activa' en 'Doorstromingsprogramma' door een ruimere activeringsmaatregel;
- De geleidelijke versterking van de doelgroepvermindering 'Ouderen';
- De afschaffing van de 'Prime à l'emploi' (sinds 2016).

6. Franse Gemeenschap

- *Onderwijs*: de projectie houdt rekening met de in 2017 besliste maatregelen verbonden aan het ‘Pacte pour un enseignement d’excellence’, volgens een hypothese waarin het totale aangekondigde bedrag verdeeld wordt over lonen (banen) en intermediair verbruik en met een gemiddelde jaarlijkse groei van de schoolgaande bevolking van 0,2 % over de periode 2018-2023. Er werd geen rekening gehouden met de impact op het aantal leerkrachten van de overgang van 3 naar 4 studiejaren van de initiële lerarenopleiding kleuter-, basis- en lager secundair onderwijs, noch met de mogelijke daaropvolgende herwaardering van de overeenstemmende barema's vanaf 2023.
- *Investeringsuitgaven*: voor 2018 worden de in de initiële begroting van 2018 voorziene investeringsuitgaven in de projectie opgenomen. Op middellange termijn veronderstelt de projectie, op basis van de beschikbare informatie op 14 maart, dat de investeringsuitgaven versnellen in 2019 en 2020 als gevolg van een inhaalbeweging van de investeringen in de fondsen voor schoolgebouwen. Die uitgaven zouden dalen tijdens de jaren 2021 en 2022.
- *Personeelsuitgaven zonder onderwijs*: de projectie houdt rekening met de maatregelen voor personeelsinkrimping in de administratie tot 2019.

7. Resultaten

In tabel 1 wordt de evolutie van de vorderingensaldi van de vier beschouwde entiteiten voorgesteld in vergelijking met de evolutie van het vorderingensaldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten.

Tabel 1 Vorderingensaldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	In miljard euro	In % van het bbp	In % van het bbp	In % van het bbp	In % van het bbp	In % van het bbp	In % van het bbp	In % van het bbp
Gemeenschappen en gewesten	0,4	0,1	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Vlaamse Gemeenschap ¹	1,0	0,2	-0,2	-0,0	-0,1	-0,1	-0,0	-0,0
Franse Gemeenschap	-0,2	-0,1	-0,0	-0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Waals Gewest	-0,3	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,0	-0,1	-0,1
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0

¹ Inclusief het Vlaams Gewest

Het saldo van het geheel van de gemeenschappen en gewesten (in % van het bbp en tot op een tiende nauwkeurig) weerspiegelt vrijwel volledig het totaal van de saldi van de vier grote gefedereerde entiteiten waarvan de budgettaire vooruitzichten zijn opgenomen in dit rapport.

Het tekort van het geheel van de gemeenschappen en gewesten van 2018 heeft uiteraard betrekking op de gewesten; het wordt immers vooral verklaard door te veel betaalde bedragen aan de gewesten in 2015-2017 door een overschatting van de regionale fiscale autonomiefactor in die periode en van het bedrag van de geregionaliseerde fiscale uitgaven in 2015. De boekhoudkundige regels van het ESR leggen immers op dat de volledige compensatie over het jaar 2018 moet worden geboekt⁷.

De toename van het tekort van de Vlaamse Gemeenschap in 2018 is mede te wijten aan de weerslag van de versnelde inkohiering van de personenbelasting in 2017 die het vorderingensaldo in dat jaar tijdelijk verbetert.

De rekening van het geheel van de gemeenschappen en gewesten blijft echter licht negatief over de volledige periode, wat wijst op een beperkt maar aanhoudend tekort van elk van de beschouwde entiteiten.

De analyse van de trendmatige evolutie van de ontvangsten en uitgaven van de vier entiteiten (zie tabel 2) kan het best uitgevoerd worden door de jaren 2017 en 2023 te vergelijken. Zowel de primaire uitgaven als de ontvangsten lijken trendmatig zeer licht te dalen (in % van het bbp) in elk van die jaren, zelfs als er rekening wordt gehouden met de eenmalige impact in 2017 van de versnelling van het inkohieringstempo van de personenbelasting in het Vlaams Gewest. Die lichte terugval wordt vooral verklaard door de impact van de door de federale overheid besliste verlagingen van de personenbelasting op de ontvangsten van de gewesten en door een zekere restrictieve trend in de evolutie van de primaire uitgaven. Die diagnose is niet strijdig met de grote stijging van bepaalde uitgavenrubrieken, met name de sociale uitkeringen in natura (gezondheidszorguitgaven).

⁷ Op kasbasis zal die correctie over verschillende jaren worden gespreid.

Tabel 2 Ontvangsten, uitgaven en vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
in % van het bbp

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rekening van de Vlaamse Gemeenschap¹							
Ontvangsten	11,1	10,6	10,7	10,7	10,7	10,7	10,8
Primaire uitgaven	10,8	10,7	10,6	10,7	10,7	10,7	10,7
Rentelasten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vorderingensaldo	0,2	-0,2	-0,0	-0,1	-0,1	-0,0	-0,0
Rekening van de Franse Gemeenschap							
Ontvangsten	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Primaire uitgaven	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Rentelasten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vorderingensaldo	-0,1	-0,0	-0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Rekening van het Waals Gewest							
Ontvangsten	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Primaire uitgaven	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0	2,9
Rentelasten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vorderingensaldo	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,0	-0,1	-0,1
Rekening van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest							
Ontvangsten	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Primaire uitgaven	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Rentelasten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vorderingensaldo	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0

1. Inclusief het Vlaams Gewest